

**Maria da Silva (39,
communicatieadviseur)
over haar zus, actrice
Rosa da Silva (35, rechts).**

**'Ik had als kind weleens
het gevoel dat de mensen
alleen voor Rosa klapten'**

Lees verder
op pagina 22

Een normaal mens vertelt iets met hier en daar een handgebaar, maar Rosa gaat bij alles wat ze zegt staan, om er meteen een hele show van te maken, stemmetjes en mimiek inbegrepen. Ik lig vaak helemaal in een deuk, maar denk achteraf: oké, dit verhaal had ook prima in drie zinnen gepast. In coronatijd, toen ze haar publiek miste, werd het nog erger: "Wanneer mag je weer optreden, denk je?" vroeg ik dan. Als ik naar voorstellingen van Rosa ga, wat ik vaak doe, ben ik altijd zenuwachtig. Oogcontact vermijd ik, omdat ik niet wil dat zij ziet hoe bang ik ben dat er iets misgaat. Ik zit dus ook nooit op rij een, en dat heeft Rosa ook liever niet.'

"Onze band is altijd innig geweest. We vertelden elkaar altijd alles en ook nu pakken we voor ieder vissewasje de telefoon. Rosa kan niet goed alleen zijn en als ze lang moet autorijden, belt ze me ook vaak, om zich eindeloos te kunnen afleiden met vermakelijke anekdotes en het doornemen van onze dagprogramma's. Soms hebben we elkaar nog aan de lijn zonder dat we het doorhebben: het is dan al een paar minuten stil waarna een van ons tweeën zegt: "O, je bent er nog?"

"Mijn ouders hadden een kleine keten van vier schoenenzaken, in Noord-Nederland, en wij woonden boven de winkel in Klazienaveen. Mijn moeder was de drijvende kracht in hun carrière. Rosa, ons jongere broertje, Manuel, en ik hebben in onze jeugd kunnen observeren wat het inhoudt om hard te werken. Mijn ouders waren constant aan het switchen tussen het gezin en de zaken, zonder dat wij ook maar iets tekortkwamen. Het was harmonieus bij ons thuis: er hing een positieve energie en iedereen hield rekening met elkaar. We deden graag verstoppertje in het magazijn van de winkel. De winkel zelf betraden we niet vaak, maar we konden altijd even binnenlopen om iets aan onze ouders te vragen en dan was het de kunst klanten niet voor de voeten te lopen.'

"Rosa en ik deden veel samen, maar als ik vriendeninnen te spelen had vond ik het bloedirriterant als mijn kleine zusje van 5 de hele tijd met ons mee wilde doen. Rosa was nogal aanwezig en daar had ik

FAMILIEHISTORIE

Olga ten Hoor (1953-2015) is opgegroeid in Assen. Zij werd in 1978, in Parijs, verliefd op de Portugese Alberto Dias da Silva (62). Ze trouwden in 1980 en streken later neer in Klazienaveen, waar ze drie kinderen kregen: Maria, Rosa en Manuel. Ze hadden samen vier schoenenwinkels in Noord-Nederland: Ollies Modeschuonen zat in Klazienaveen, Emmen, Assen en Hoogeveen.

Maria da Silva (39) studeerde grafische vormgeving en werkte bij verschillende reclamebureaus. Ze is nu communicatieadviseur bij ZonMw en woont samen met Ramon (38) en hun twee dochters, Leonor (13) en Luna (1), in Pijnacker.

Rosa (35) werd bij ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten in Zwolle opgeleid tot docent drama. Op haar 23ste ging ze naar de Amsterdamse Toneelschool & Kleinkunst-academie. Ze speelde onder meer Anne Frank in het toneelstuk 'Anne' en Lotte Rockanje in de musical 'De Tweeling'. Ze maakt daarnaast ook eigen producties; haar nieuwste heet 'Daar moet je heen'. Ze heeft een relatie met Erwin (34).

Manuel (30) is film-editor. Hij woont net als Rosa in Amsterdam.

niet altijd zin in, maar als ik nee zei, werd ze driftig en begon ze dusdanig te schreeuwen en te stampvoeten dat ik niet anders kon dan haar haar zin geven. En uiteindelijk hadden we dan de grootste lol.'

'Rosa en ik waren allebei gek op verkleeden en toneelstukjes opvoeren: het liefst tijdens verjaardagen, als we veel bezoek hadden. Ik bedacht het scenario, verbouwde de hele huiskamer tot theater en nam de regie voor mijn rekening. Rosa was de actrice in mijn stuk. Rosa genoot ervan om in de belangstelling te staan en ik vond het geweldig dat Rosa precies deed wat ik haar vroeg. Iedereen vond het natuurlijk fantastisch als zo'n klein hummelkje bijvoorbeeld Brigitte Kaandorp imiteerde. Onze voorstellingen konden rekenen op staande ovaties, maar toch maakte het applaus me welens verdrietig; ik had het gevoel dat de mensen alleen voor Rosa klappen en dat mijn inspanningen achter de schermen een beetje ondergesneeuwd raakten. Naarmate ik ouder werd snapte ik beter dat het nu eenmaal zo werkt: de zanger van de band krijgt de meeste liefdesbrieven, maar die fans snappenheus wel dat zijn achterban onmisbaar is.'

In 2015 overleed onze moeder. De diagnose kanker kwam in februari en in juni was het voorbij. We waren dat voorjaar zo bezig geweest haar leven te verlengen, dat het afscheid nemen er een beetje bij in geschoten was; het ging zo ongelofelijk snel. We missen haar zo erg. Haar kwijtraken is het ergste wat ons tot nu toe is overkomen. Rosa en ik schoten na haar dood in de regelstand en wisten ons gevoel in de beginperiode uitstekend te negeren. Na een tijdje kwam dan toch de bezinning en begonnen we met elkaar te praten: wat is er allemaal gebeurd? Hoe hebben jullie het ervaren? Hoe gaat het met papa? Rosa, Manuel en ik zochten elkaar nog meer op dan normaal: wij waren de enigen op de wereld die snapten hoe erg het is om deze moeder te moeten verliezen en we hebben veel gebuild. Mama was de spil van ons gezin. Als Drenthe was ze nuchter, ze stond met beide benen op de grond. Ze was duidelijk, had overwicht en was tegelijkertijd liefdevol en warm. Ze kon intens genieten van ons als gezin en van de belevenissen van haar drie kinderen.'

'Mama had een hekel aan luie mensen en we

Rosa en Maria da Silva op vakantie in de Algarve, in 1988.

moesten allemaal ons steentje bijdragen: thuis en in de winkel. Tijdens koopavonden kookten Rosa en ik en kwamen mijn ouders alleen even naar boven om te eten. Het feit dat we op die avonden zelfredzaam waren, gaf me een gevoel van trots.'

'Over het algemeen deed Rosa braaf wat ik haar vroeg, misschien ook omdat mama had gezegd dat ze naar mij moest luisteren. Ze hielp goed mee en we deden samen de afwas, waarna we ons met iets lekkers op de bank settelden voor *Goede Tijden Slechte Tijden*. De rest van de week kookte onze vader lekkere Portugese gerechten. Portugal, waar hij vandaan kwam, loopt als een rode draad door ons leven. We luisteren naar Portugese muziek, kennen de Portugese keuken, spreken de taal en vierden er onze vakanties.'

'Omdat de winkels meer mama's leven waren, hebben we samen met papa besloten na haar dood een punt achter die carrière te zetten: we hielpen hem met het sluiten van de winkels en hij gaf gehoor aan ons idee naar Portugal te verhuizen. Hij geniet daar van zijn roots en z'n grote sociale netwerk. Op de momenten waarop onze werkschema's dat toelaten stappen we in het vliegtuig om bij hem te zijn.'

'Ja, we waren echt wel lieve zusjes; ik kan niet anders zeggen. Het vertrouwen dat onze ouders ons gaven, heeft ons zelfstandig gemaakt. Om iets voor elkaar te krijgen, moet je ervoor werken: niets komt vanzelf aanwaaien. Dat gaf mama ons mee en dat heeft Rosa goed in haar oren geknoopt. Het is allesbehalve vanzelfsprekend furor te maken als artiest, wanneer je opgroeit in een klein dorpje van de Randstad. Je kon in Klazienaveen op handbal of voetbal, maar theaterclubjes schitterden door afwezigheid. Dat Rosa haar weg naar het toneel heeft weten te vinden, vind ik heel eigengereid en knap. Ik ben super trots op haar.' □

👉 Lees volgende week het interview met Eijmbert Noordermeer, goede vriend van dj, presentator en beeldend kunstenaar Ruud de Wild. 'Ja, Ruud en vrouwen... Ik wil het niet opkloppen, want ik heb vrienden die het op dit gebied bonter maken.'

ROSA OVER MARIA

'Ik weet nog hoe wij als duo op een bruiloft "The Rose" zongen van Bette Midler. Maria was veertien, ik tien. Na aftoop zei iedereen tegen haar: "Leuk gedaan!" En tegen mij: "O Rosa, wat ontzettend bijzonder en zo mooi." Maria heeft gelijk, ik ging er altijd met de eer vandoor: tenenkrommend achteraf. En best raar dat die volwassenen hun complimenten niet wat zorgvuldiger konden verdelen.'

'Maria ziet al mijn voorstellingen, maar omdat ik ook haar werk wilde zien, heb ik een vergadering van haar werk bijgewoond. Daar zag ik Maria, in een "Toren C"-achtige setting, kordaat en zelfverzekerd sparren over vraagstukken waar ik niets van snapte. De professionele versie van mijn zus: cool om te zien.'

'Maria's mening is meestal doorslaggevend. Als ik een nieuwe auto nodig heb, vraag ik haar welke bij mij past. Maria is mijn thuis. Sinds het overlijden van onze moeder zijn Manuel, Maria en ik nog meer naar elkaar toe gegroeid.'

'Als ik nee zei, werd ze driftig en begon ze zo te schreeuwen en te stampvoeten dat ik niet anders kon dan haar haar zin geven'

'Je kon in Klazienaveen op handbal of voetbal. Dat Rosa haar weg naar het toneel heeft weten te vinden vind ik heel knap'